

Epistola Johānis Gerson

¶ doctrina eius quæcumque ad intellectum suum in paucis calumniam patitur licet forte quedam planius et irreprehensibilis potuisset dirisse. Nec dicta sufficiant contra eos qui doctrinam predicti viri vident calumniam sub correctione tamē semp̄ melius sentientium. ¶ Sed dicit aliquis, quis est iste qui ausus est os suum ponere in celis et respondere domino cancellario parisiensi discretissimo et eruditissimo viro. Fateor carissime quod ego sum minimus clericorum et religiosorum qui non sum dignus ut solvam corrigiam calciamento domini mei cancellarij qui incomparabiliter vitam moribus et scientijs me precellit. Protektor tamen quod non ostentationis gratia nec temeritatis motus audacia presumpsi rēdere objectionibus tanti viri. Sed duo sunt que me mōnerunt et incitauerunt ad scribēdum ista. Primum est quia emulato existens paterne traditionis et zelum gerens pro doctrina patris non potui patienter sustinere ut ille liber quē pro spiritu sanctum spero fuisse compilatū vilipenderet abijceretur et contemptui haberet. Secundum est quia annuus pijs precibus et desiderijs fratris Bartholomei qui instanter pro quibusdam referentibus intellexi rogavit sibi intellectus verborum illius tertie partis libri de ornamento spiritualium nuptiarū exponi et referari, institi et laboravi in quantum potui dicta tertie partis prefati libri explanare et ad quē intellectum essent capienda enodare. Si scripsi ut debui approbati et tui. Si vero non et debui ignosce christe tui et tui Amen.

¶ finit libellus Johānis deschoenhauia in quo defendit dicta fratris Johānis Ruylbroech contra magistrū Johānem de Gerson Cancellariū parisiensem.

Epistola magistri iohānis de Gerson ad fr̄m Bartholomeum carthusiensem contra predictam defensionem.

Quia tibi et par vir exemplo Job simplex et rectus et timēs deus. Oblata est mihi nuper sicut nosti, grādis epistola redens salua

re modos locutionū positos in tertia parte tractatus cuiusdam intitulati de ornamento spiritualium nuptiarum. Quos ego modos alias pro catholice veritatis sinceritate seruanda apud animos minus instructorum ostendi per epistolam tibi directam non esse seruandos. Sed quid agimus? Quo nos inter tot occupationes vertimus? Inagrandi plures libros vel epistolas, arguendo vel replicando nullus est finis. Item igitur infra limites epistole prime et per considerationes aliquas, facili planoque stilo superas et eadem in iustificatio sua monstrat.

Nobis ad certam regulam loqui fas est posita est illic sententiosissima hec, verissimaque angusti sententia, que tollit barbaram confusionem linguarum, a sacra doctrina, nam qualis altera esset edificatio via prohibendi edificationem turis dānitice in bonum. Quod si fieret nominū vel terminorum pro libitu cuiuslibet variatio. Non enim tunc intelligeret vnus alterū sed in quadam babilonis confusione laberemur. Non ergo sufficienter excusare auctor tractatus illius pro suo defensore quod sic ait. Et si sit aliquis error in dictis suis ille solus stat inquit nominis nomina autem sunt ad placitū, et ideo talis error non est magni ponderis. Si enim sancti doctores ut Augustinus et Hieronymus, admisisset modos loquendi hereticorum, protinus habuissent pacem cum eis, sed malam pacem. Notetur responsio magni basilij in casu simili qui noluit nec in solo verbo quidem deviare proficundo catholicam veritatem. ¶ Sic nec Hieronymus de verbo isto omissionem, sic alij sine numero fuit quidam tempore meo scriptus qui respondendo dicebat patrem esse causam filij, hoc dicebat id est patrem producat filium. Coactus est statim renouare dictum suum nec expositio sua quomodolibet admissa est quousque esset ad intellectum suum et expressionem verissima.

Modus loquendi doctor si reperitur impropius et parabolicus et inuicatus aut figuratiuus, extendi vel in usum trahi non

debet sed ad sensum pprium et nō figurati-
num reuerenter exponi. Alioquin frustra
essent doctores in theologia constituti pā-
cipaliter ad hoc officium elucidandi sa-
crām scripturā quā magis atq; magis ali-
ter agendo confunderent/ vnde si quis ad
vīm vocis sustinere vellet q̄ deus ad libe-
randum suscepturus hoīem non horruisti
virginis vterū/ vtiq; erroris reus eēt. Tol-
lerent igitur patienter homines inferioris
gradus et scientie si dicta eorum queratur/
ad propiū vsum coarctari/ non in perniciēz
doctrinē catholicę dilatari. Hac considera-
tione p̄motos p̄ximo doctores nouissi-
mos Thomā Bonauerurā Alexandrū
de balis et similes, duz omisso omni verbo
rum ornatu tradiderunt theologiam p̄ q̄-
stiones vt sub certis regulis et sub p̄cisā ver-
borū forma tutissimam haberemus theo-
logiam tā practicā q̄ speculatiuā, redu-
cendo doctores omnes p̄iores ad vnā se-
curamq; locutionis p̄prietatem.

Uniciq; i sua ar-

te perito credendū est/ hec est ra-
tio cur doctoribus in sacra theo-
logia exercitatis datur autoritas interp̄ta-
di doctrinaliter sacra scripturā q̄ maxime
habet fieri in scholis doctrinā in p̄uēdiō
his qui tam ingenio quā exercitacione cō-
tinua capaces sunt ad intelligendū. Cum
igitur que ponit tertia pars tractatus p̄e-
nominati sunt de p̄uēdiō sacre scripture/
imo de summa theologia que mystica no-
minatur et quā scolastici more Albertus
magnus, et quidā alij clari pprioz sermo-
ne exposuerunt/ quis non mirabitur audi-
re ab huius autoris defensore q̄ hec in sco-
lis non sunt tractanda. Ita videlicet pub-
licabuntur nunc scriptis nunc verbis idio-
ma vulgare seruantibus et apud simplices
adolescentulos/ apud senes hebetes apud
illitteratam plebēculā/ apud anus decrepi-
tas nunc in foro/ nūc in angulis/ et vni do-
cissimi tam ingenio quā exercitacio predicti/
ab alijs recte loquēdis quia scolastici sunt
arcebuntur.

Qui adberz deo

vnus spiritus est. Hanc vni-

tatem nullus sane potest intelligere vel ex-
ponere quā tumcumq; verba multiplicane-
rit ad alium sensum q̄ p̄ assimilationē, de
qua dicit Iohānes in canonica. Samus
q̄ cum ille apparuerit similes ei erimus.
Omnis enim modus alter loquendi mē-
taphoricus vel figuratiuus vel yperbolicus
vel emphaticus doctorum sanctorū vt Sy-
onij et aliorū si nō referatur ad hāc regulā
repudiandus. Assimilatio autem non tol-
lit sed perficit naturā; neq; tollit quod ha-
bet creatura in proprio genere quoniā illd
perdere nisi per annihilationem anima ra-
tionalis nunq̄ potest/ ac p̄inde sequit̄ qd
similitudo adducta per qualemcumq; do-
ctorem de infusione gutte aque in doliū
vini fortissimi ad vnionem aīme cōtēplā-
tis cum deo/ tāq̄ sit omimoda similitudo
repudiāda est p̄uis tāq̄ habēs errorē im-
mo insaniam almarici condemnati ponē-
tis creaturā veri in deū et in suū eē et p̄inci-
piū ideale sicut notat Hostiensis super il-
lud captm dānamus de summa tri. et si. ca.
Beniq; similitudo fuit alia parisius tā-
q̄ fatua, et intelligibil aduersus vnū augu-
stinensem damnata.

Quotio illorum

culpanda est qui nitunt̄ inuol-
uere snias sermonibus imperi-
tis peregrinis et inusitatis vel
eos qui sic volūt laudare atq; defendere et
defendēdo seipos magis inuoluere quāz
enolnere. Adducam hoc loco ne mihi so-
li videar inniti particulam cuiusdam ser-
monis facti in capitulo vno fratrum carthusi.
Anno domini. M. cccc. viij. cuius thema
est. Videamus si floruit vinea etc. Quar-
tam vero deuotionem falsam id est vanā
et curiosam illi exerceat qui sine moralica
tione proprie voluntatis a zelo domio ser-
uendi/ vitam spirituales consistere credūt
in ruminacione vel potius fantasiatōne re-
rum spiritualium/ estimantes hanc ipsam
fantasiacionem vel saltem delectacionem/
inde consequentem deuotionem esse. Un-
de hi ad hanc ipsam consequendam nō cō-
tenti modos loquendi scripture sacre ad-
inueniunt sibi vel fingunt d̄ rebus spiritū
alib; modos abstractiores/ eo quod tales

Lectiones

maiores eis delectationem generent. **P**le
runq; etiā ob hoc material' satis faciles ob
scuris modis & abstractis in quibus dele-
ctantur obvoluētes aut vocantes/ humili-
ationē vel fortassis etiā altā contemplatiōz
summersionē in abyssi, pfundo, dimini
amorem annihilationem vel in nihiluz re-
dactionē/charitativū motū mentis in de-
um/ influrū in deū vocātes/ motus ad op⁹
ppier deū/ efflurū a deo. & sic d' alijs consti-
milibus/ q̄uis tñ xps pphete & apli et om-
nes doctores scripture sacre tractatores qm
tum poterant & expediebat ea que difficilia
fuerunt p modos loquendi fecerūt facilia
De creuera falsa deuotio ē religiosi pericu-
losissima/ qm mltos vt quotidiana beu-
doctet & dolenda docuit. experientia q̄ spiri-
tuales ac religiosi apparebant decepit infa-
ruavit vel penitus excecavit/ ita vt fierent i
obseruātijs regularibus quas despererāt
desides. superioribus quos rudes reputa-
bant rebelles. etiā aliqui fugerent & apostata-
rent. Aliq; etiā hereticarent/ vel ante tēpus
pphetarent/ dicentes/ hec dicit dñs cū dñs
nō eēt loquutus. **S**ed supba vel saltē fanta-
stica capita eoz hec ipa p̄furerūt. Aliq; q̄s
mirabiles fatuitates extrinsecus in p̄sentis
inhibitionib; tripudijs saltationibus & hui⁹
modi oñderunt. **S**equit̄. **Q**uarta deuotio
eī vniū valde sum osium. id est supbie ge-
nerativū & est libidinosum d quo mystice
& illa fortassis ihibitio apostolica accipi p̄t
nolite inebriari vino in quo est luxuria. **E**t
reuera in hoc ipso est spūalia luxuria eo q̄
sic false deuoti/ nō dei cultū & honorēz; p-
pnam querūt delectationē. hec ibi. **D** si vi-
disses quisquis autor fuisti f̄monis illius
si vidisses epistolā nomine ostensā mihi
qd dixisses/ qd stomachi habuisses. **D**

Hodicus plato a/
micus socrates magis amica ve-
ritas. **P**eru erit enī affectio ni-
mia ad doctore aliquē vel doctrinā iudiciū
nō solū practiciū qd sepiissime cōtingit sed
etiā speculatiuūz. d quo minus videretur
more pitagoricōz non liceat aliud interro-
gare q̄ si magister hoc dixerit. **T**ollenda ē
igit̄ e medio sicut odiosa p̄certatio & infec-
tatio inuidiosa sic p̄tinax & animosa huius

vel illi⁹ doctrine defensatio. **P**atet aut̄ con-
scientia mea apud te deus. q̄a nullatenus
odio cuiuscunq; fueram inductus scriber̄
ea q̄ sepsi. **S**z qz verissime tūc mihi videba-
tur sicut et nūc magis ac magl' ispicio mo-
dos illos loquēdi nimis imp̄topios esse/
vñ & sic dixi inter cetera post q̄ d' vnitatem ad
deū qdā inducta fuerāt. hoc tropo in quaz
pbat **B**oetius hoīem bonū eē deū. in tra-
illud. **S**ixi dii estis. nō quidē p veritatez &
vnitatē diuine eēntie & locutionē ppriam.
sed p̄cipitine et assimilatiue. inmutatiue
& nuncupatiue. **Q**z si autor iste pari modo
r̄ndent se dicta sua intellexisse de illa vni-
ficatione spiritus cum deo non contendo
non contradico/ sed explicationē aliter so-
nare non dubito. **D**ecibi. **V**ide queso o-
lector si modestior esse poterit sermo me-
us. additio q̄ postmodū tam verbis excu-
sare conatus sum p̄dictum auctorez post q̄
innotuit mihi q̄ in alio loco plus expresse-
rit q̄ creatura nullo modo p̄dit esse suū qd
habet in pprio genere. q̄ si idem inserui-
set ad verba tertie ptis sui tractatus. nō ita
p̄buisset ad verba tertie ptis sui tractatus.
nō ita p̄buisset occasionem errandi & se cul-
pandi. nō solum apud simplices sed littera-
tos & doctos. **V**idebit hoc q̄ dico vniū
esse qui forsitan inaderit in tractatulum v-
nū quē de theologia mystica raz speculati-
ue q̄ practice conatus sum ordinare. hñs
hanc intentionē deducere ad noticiā fami-
liarem & ppriam scolasticōz ea que deuot-
ti homines de ea magis affectiua declama-
tione & figuratiua locutione q̄ litteratoriā
pprietate tradiderūt. **N**otet̄ locus ille cui
theologia mystica differentiā hāc a littera-
toria ponit̄ inter ceteras habere. qz vniū et
transformat.

Hui qui amant si
bi omnia fingunt ait **V**irgilius
Sup hoc dicto cū experientijs &
ratōne certa fundat̄ dictū p̄uas eple mee
quo sic ponitur. **S**icut ex carentia pij affec-
tus/ & magis ex infectione eius p vicia/ era-
rāt nō nū q̄ pitissimi in sacris. excecavit enī
eos malicia eoz & dati sunt in reprobat̄ sen-
sum. **I**ta & puo lumine intellectus et par-
na instructione in studio litterarum etiam

lecturam...
labunt...
illa qui...
curum...
lum...
litter...
tas...
ar...
p...
ene...
si...
doct...
p...
plura...
bona...
fina...
ut...
lū...
ne...
ne...
ill...
p...
num...
ne...
ne...
in...
Occer...
vel mon...
fendē...
o...
legē...
g...
boz...
vni...
v...
q...
v...
non...
p...
et...
ser...
na...
v...
v...
v...
v...

secularium quādoq; presertim in loyca/p
labunt aliquādo in errores piculiosissimos
illi qui magnorum sunt erga virtutes affe-
ctuum. quales apostolus vocavit habē ze-
lum sed nō s̄m sciam. adeo vt s̄mō hūmi-
liter sapiant 7 nisi sese contrabant infra me-
tas sue cognitionis nulli p̄tinacius inneni-
untur neq; absurdius errores p̄fingere/p-
pterea nō leuiter optet eos scribere vel do-
cere. sed nec absq; cautela magna ad heren-
dū est eis nisi p̄uenia discussione diligenti 7
doctoz examinatione. In talib⁹ quippe se-
pe regimus plurima aut falsa aut male ex-
plicata ac p̄inde multā erroris materia p̄-
bentia simplicib⁹ quāq; in multis diuini-
sima altissimaq; sunt. Adde nūc id qd̄ eue-
nit tpe meo qd̄ quāsdā q̄ p̄phetisa 7 miracu-
lorū operatur reputata ē a multis. quā 7 vi-
di 7 allocutus sum. Hec tādē dixit 7 scribi
iussit. qd̄ sp̄s suus deū cōtemplando fuerat
annihilat⁹/vera annihilatiōe 7 hīc recreat⁹
Et dū quererēt qualit̄ hoc scire potuerat.
ridebat se exptā. Bies mihi nō sufficerz si
numerare vellem in numeras tales insani-
as amantiū immo 7 amētū. qz nō s̄m sci-
entiā quales vident̄ fuisse begardi 7 begar-
de quēadmodū in quodā tractatulo de di-
stinctione veraz reuelationū a falsis mem-
ni p̄idem annotasse.

Docendus nō est
vel monendus q̄ errorē suū de-
fendē mauult q̄ corrigere. Doc-
oratus posuit i sine poetrie sue. Exigitur
igit̄ correctio seuērior si sic iteruz fuerit pu-
gnator ad saluandā tanq̄ p̄p̄riam hāc ver-
boz improprietatē. Quo pacto sit vel q̄ or-
dine postulandū/quippe videbit̄ ordina-
rij 7 inq̄sitionis iudiciū qm̄ parua radix p̄-
egrini sermonis serpit vt cancer/et modica
erroz scintilla (sicut in arto patuit) dum
non p̄uenienter opprimitur vel ardeat/mas-
gnam erumpit in flammā. Sic n̄p actuz
est parisijs p̄ sacra theologie facultatez ad-
uersus illos qui doctrinā quādam pegrī-
nam Raymundi lulli conabant inducere
que licet sit in multis altissima 7 verissima
qa tamen in alijs discrepat a modo loq̄ē-
di doctozum sacroz 7 a regulis doctrinal̄
sue traditionis 7 v̄itate in scholis/ ip̄a egi-

cto publico repudiata p̄hibitaz. Biaz s̄
q̄ sentio si tales locutionū modos publi-
cari p̄ciperem apud almā vniuersitatez pa-
risiē. v̄l p̄ s̄mōnes v̄l p̄ scolas. deducere p̄-
tinus ex officio cui indignus deseruio. ad
censuram theologie facultatis/vt exami-
naretur 7 examinata suū quale m̄dēt̄ iudi-
cium sortiret̄. Bene vale pater emerite. me-
mor mei in orationibus tuis.

¶ Finit sc̄da epla Iobis de gerson cōtra
dicta fratris Iobis Ruybroech in tertia
parte tractatus sui de ornatu spiritualium
nuptiarum.

Incipiūt lectōes due
p̄tiles sup̄ Marcū 7 ad cōmendationem
apostoli nōstri 7 voti multū faciūt 7 valent
doctoz Johānis de Gerson Cancell-
larij parisiē.

Sicut scriptū
in esaiā p̄pheta. Ecce ego
mitto angelū meū an̄ faci-
em tuā q̄ p̄parabit viā tu-
am ante te. Textus p̄sens
hodiernē lectionis s̄m di-
uersas punctuatiōes 7 postillaz sententias
ad p̄cedentia 7 subsequētia/uarie coapta-
tur. Nā quia autoritas ista. Ecce ego mit-
to angelū meū. non de Esaiā sed de mala-
chia. Malach. iij. Sumpta est: referri pos-
se dixerunt quidā hāc p̄ticulā sicut scriptū
est in Esaiā p̄pheta ad illud qd̄ immēdia-
te p̄mittitur tāq; in eius confirmationez
atq; fulcimentū vt sit sensus. In iū euan-
gelij Ihu xpi filij dei. i. q̄ fuit filius dei. Et
quasi parū sibi absq; p̄pheticō testimonio
istud posuisse addidit: sicut scriptum est in
Esaiā p̄pheta. Potest etiā ad hoc p̄pheta
trahi xp̄i fuisse in deū atq; dei filium. vel
quia vocatus est emanuel. Esa. viij. 7. liij.
Generationem eius q̄s enarrabit Be eter-
na eius a patre p̄ductione dictū est. 7 ex p̄-
mo capitulo 7 alijs ibidē elicit̄. Bissoluit̄
hoc modo ip̄ia porphiri heretici blasphe-
mia qua n̄sus est p̄bare euāgelistā nostz
damnare mendaci. quia illud quod dictū
est. Neq; tamen coartat tal̄ obiectio vt ad
hanc expositionem fugiamus. **¶** Cōstat
itaq; p̄phetas omnes vno 7 eodē spiritu